

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI ROK

UMETNOSTNA ZGODOVINA

Izpitna pola

Sreda, 8. junij 2005 / 120 minut

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga. Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne poskušajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prileno mesto v odgovoru pišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Od desetih vprašanj jih izberite sedem, na katera boste odgovarjali, in obkrožite njihove zaporedne številke. Pri ocenjevanju se bodo šteli samo ti odgovori. Pišite v izpitno polo, v za to določen prostor, z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom, in to čitljivo.

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 28 strani, od tega 3 prazne.

1. PREPOZNAVANJE IKONOGRFSKEGA MOTIVA

A) Imenujte ikonografski motiv, ki je predstavljen s slikama 1 in 2.

(1 točka)

Slika 1

Slika 2

B) Katere svetopisemske osebe so upodobljene v tem ikonografskem motivu?

(1 točka)

C) Ta ikonografski motiv so upodabljali številni umetniki v različnih umetnostnozgodovinskih obdobjih.

V katero umetnostnozgodovinsko obdobje uvrščate delo na sliki 2? (Točno opredelite obdobje.)

Kdo je avtor tega dela?

(1 točka)

- D) Kako se imenuje tehnika oljnega slikarstva, ki s finimi, mehкими prehodi dosega zabrisane konture in atmosferske učinke?

(1 točka)

- E) Kiparsko delo, ki je predstavljeno na prvi sliki, je v stalni zbirki Narodne galerije. V katero umetnostnozgodovinsko obdobje srednjega veka ga uvrščate?

(1 točka)

- F) Kaj so značilnosti gotskega kiparstva?

(tri navedbe za 1 točko)

2. GRAFIKA

A) Kaj je značilnost grafičnega postopka?

Kako je grafični list označen?

(1 točka)

B) Katera je najstarejša grafična tehnika in kdaj so jo začeli uporabljati?

(1 točka)

C) Na slikah 1, 2 in 3 so dela treh velikih umetnikov, ki so v grafiki odkrivali nove izrazne možnosti. Kdo so avtorji predstavljenih grafičnih listov?

Slika 1

Slika 2

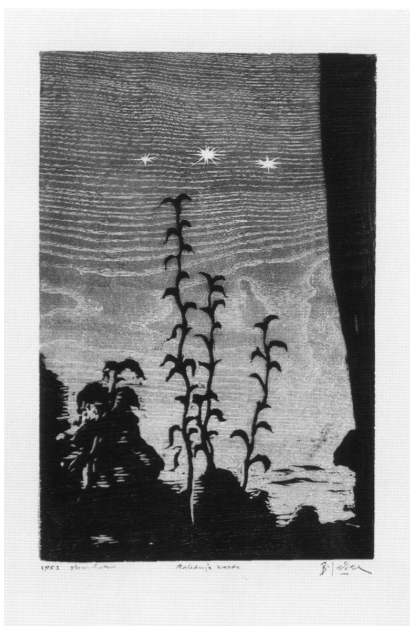
Slika 3

(1 točka)

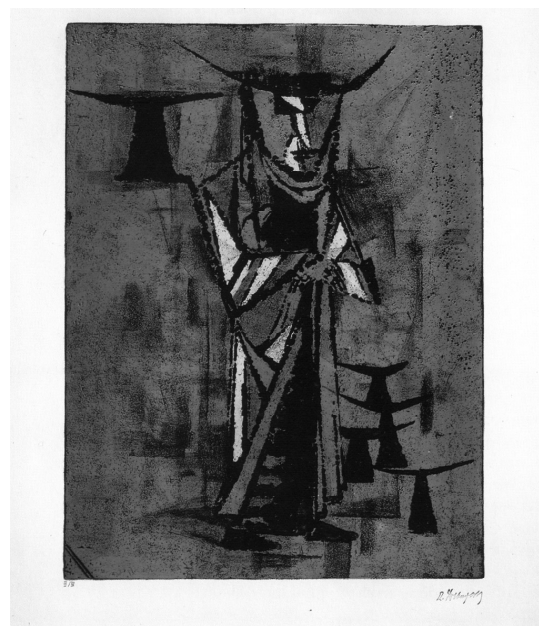
- D) Grafična lista 2 in 3 sta v tehniki globokega tiska, kjer sta potrebna kemični in mehanski postopek dela. Imenujte to tehniko in jo opišite.

(1 točka)

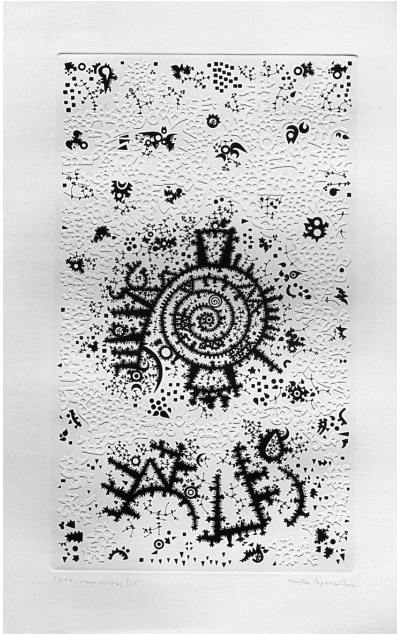
- E) K uveljavitvi umetniške grafike so po 2. svetovni vojni prispevali tudi slovenski umetniki, (Imenujte vsaj dva.) katerih dela so predstavljena v slikah 4, 5, 6, 7, in sliki št. 1 v barvni prilogi.

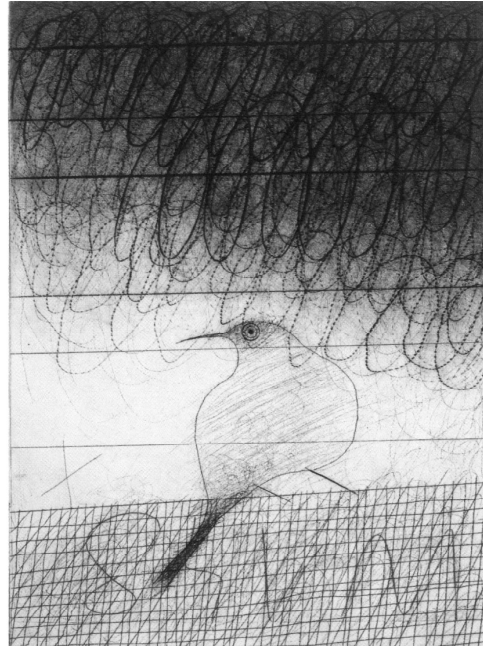
Slika 4

Slika 5

Slika 6

Slika 7

(1 točka)

F) Kaj je vsebina grafičnega lista na sliki št. 1 v barvni prilogi in za kakšno grafično tehniko gre?

(1 točka)

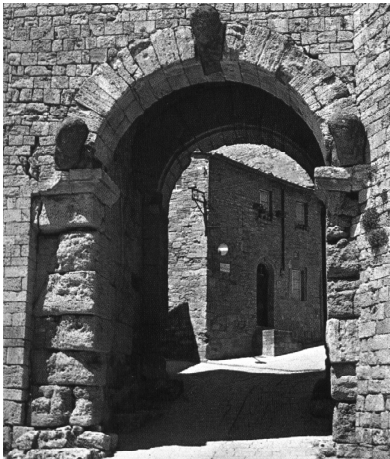
3. POZNAVANJE ETRUŠČANSKE UMETNOSTI

A) Kje in kdaj se je razvila etruščanska kultura?

(2 navedbi za 1 točko)

B) Etruščani so močno vplivali na poznejšo rimsko kulturo in umetnost. Izjemen vpliv so imeli tudi na rimsko arhitekturo. Navedite vsaj dva etruščanska arhitekturna dosežka (pomagajte si s slikama 1 in 2), ki so ju prevzeli Rimljani in ju razvili do monumentalnih razsežnosti.

(2 navedbi za 1 točko)

Slika 1

Slika 2

- C) Etruščani so imeli razvito grobno arhitekturo. Gradili so velikanske podzemne komplekse, pogosto z ulicami in vrsto enakih klesanih stavb. Kako imenujemo takšna podzemna grobišča, mesta mrtvih?

Navedite ime enega takšnega etruščanskega grobišča. Pomagajte si s sliko 3 in 4.

(2 navedbi za 1 točko)

Slika 3

Slika 4

- D) V grobnicah so našli številne sarkofage. Eden najznamenitejših je sarkofag z napol ležečima figurama na sl. 5. Koga predstavljata figuri na sarkofagu? Kako sta upodobljeni?

(3 navedbe za 1 točko)

Slika 5

- E) Kakšne so splošne značilnosti etruščanskega kiparstva? Bodite pozorni na odnos do likovne snovi, slogovne poteze, izbor materiala itd. Pomagajte si z opazovanjem del na sl. 6, 7 in 8.

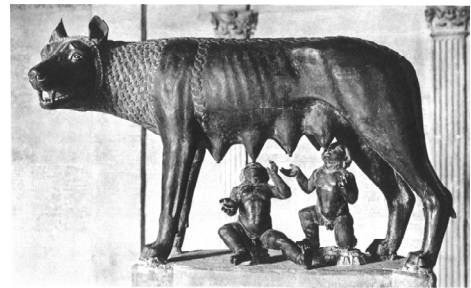
(2 navedbi za 1 točko)

Slika 6

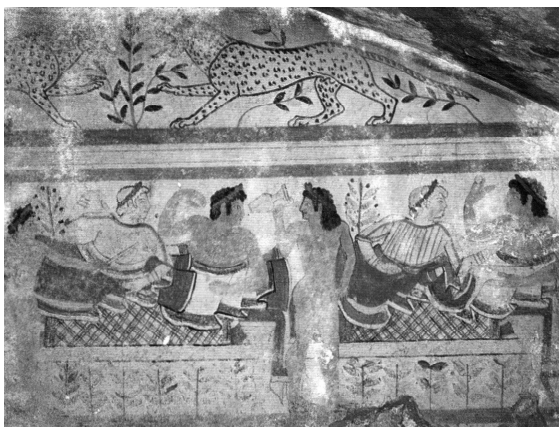
Slika 7

Slika 8

- F) Razmeroma dobro je ohranjeno tudi etruščansko slikarstvo (sl. 9 in 10). Kje se je ohranilo in kakšen je osnovni motivni svet etruščanskega slikarstva?

(2 navedbi za 1 točko)

Slika 9

Slika 10

4. IKONOGRAFIJA STAROKRŠČANSKE IN BIZANTINSKE UMETNOSTI

- A) V obdobju zgodnjega krščanstva se je krščanska umetnost najraje izražala v simbolih. Med najpogostejšimi živalskimi simboli so jagnje s križevim nimbom, beli golob, pav in riba. Kaj pomenijo ti simboli? Razložite vsaj dva od njih.

(2 navedbi za 1 točko)

- B) Na sliki št. 1 je predstavljen eden od najpogostejših motivov starokrščanske umetnosti. Poimenujte motiv in razložite njegov pomen.

(1 točka)

Slika 1

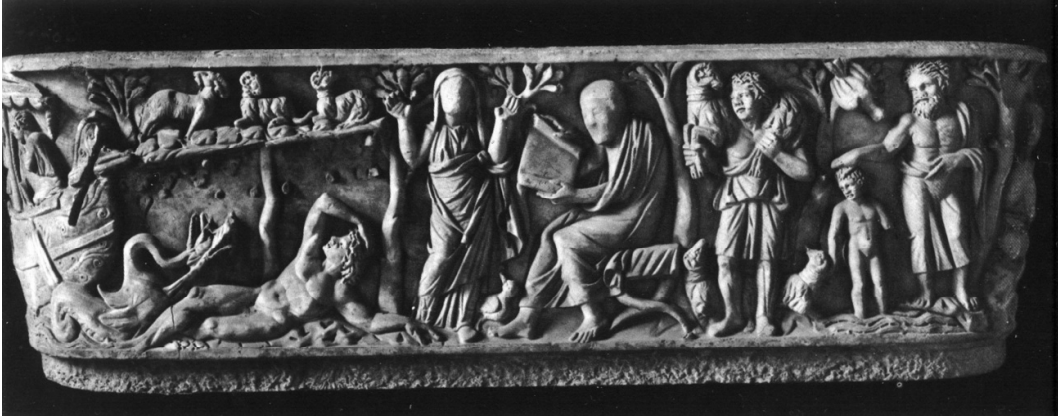
Slika 2

- C) Motiv pastirja med tropom ovac je krščanska umetnost prevzela iz antike in mu dala novo vsebino. Kateri antični motiv je bil formalni vzor za ta značilno krščansko podobo? Pomagajte si s sliko št. 2.

(1 točka)

- D) V katakombnem slikarstvu in na starokrščanskih sarkofagih je pogosto upodobljena zgodba preroka, ki ga je požrla velika riba in ga po treh dneh izbljuvala na obali morja (glejte sliko št. 3). Za katerega preroka gre in zakaj so njegovo zgodbo tako pogosto upodabljali prav na sarkofagih in v katakombah?

(2 navedbi za 1 točko)

Slika 3

- E) S tolerančnim ediktom leta 313 in razglasitvijo krščanstva za državno religijo leta 381 je starokrščanska umetnost doživela velik razcvet. V tem času se je pojavil motiv Prestolujoči Kristus. Opazujte sliko št. 2 na barvni prilogi, in opredelite vsaj dve značilnosti tega motiva.

(2 navedbi za 1 točko)

- F) Na znamenitem mozaiku v cerkvi San Vitale v Ravenni je upodobljen cesar Justinijan s spremstvom. Predstavljen je tako, da namiguje na svojo vlogo Kristusovega namestnika na zemlji. V čem se kaže simbolična primerjava s Kristusom? Natančno opazujte upodobitev Justinijana in njegovega spremstva na barvni prilogi, slika št. 3.

(1 navedba za 1 točko)

Obrnite list.

Obrnite list.

Obrnite list.

PRAZNA STRAN

Obrnite list.

Obrnite list.

Obrnite list.

5. POZNAVANJE UMETNOSTI SREDNJEGA VEKA

- A) Slikovno gradivo predstavlja umetniška dela srednjega veka.
Katera umetniška dela uvrščate v obdobje zgodnjega srednjega veka?

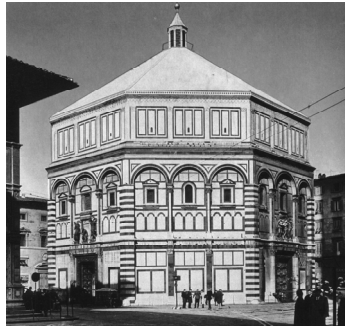
Vpišite ustrezne številke slik _____

Časovno opredelite zgodnji srednji vek _____

(1 točka)

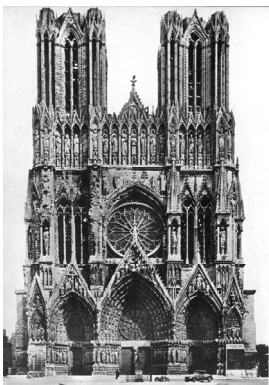
Slika 1

Slika 2

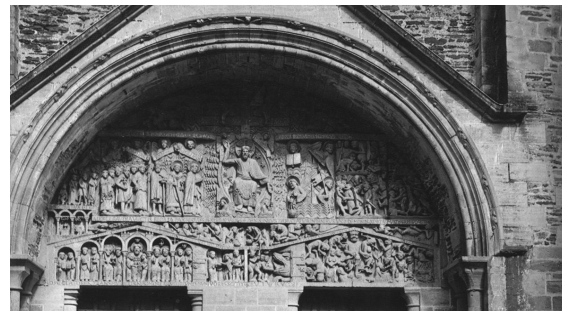
Slika 3

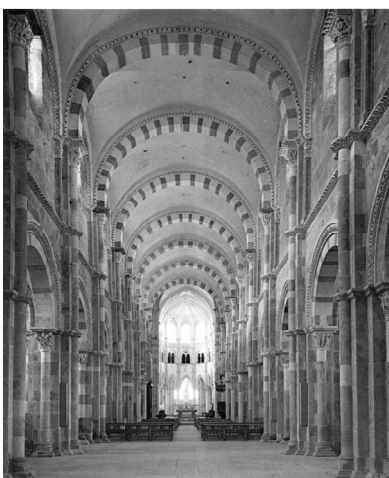
Slika 4

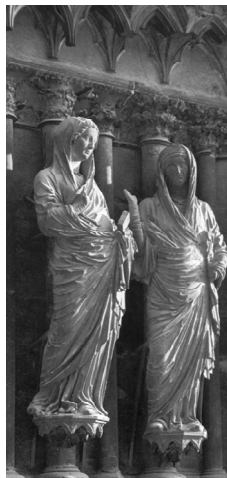
Slika 5

Slika 6

Slika 7

Slika 8

Slika 9

B) Katera umetniška dela uvrščate v obdobje visokega srednjega veka (romanike)?

Vpišite ustrezne številke slik _____

V katerem stoletju se začneja romanika na Slovenskem?

(1 točka)

C) Katera umetniška dela uvrščate v obdobje poznega srednjega veka (gotike)?

Vpišite ustrezne številke slik _____

Katero stoletje zaznamuje čas visoke gotike?

(1 točka)

D) V srednjem veku se je razširilo knjižno slikarstvo.

Posebno mesto zavzemajo anglosaško-irski rokopisi. Po sliki 1 navedite značilnosti teh rokopisov.

(1 točka)

E) V obdobju visokega srednjega veka po vsej Evropi zraste veliko samostanov.

Tako tudi v Sloveniji menihi cistercijanskega in tudi kartuzijanskega reda postavijo svoja samostana.

Kje je cistercijanski red postavil svoj samostan?

In kje kartuzijanski?

(1 točka)

F) z obdobja poznega srednjega veka je na sliki 8 predstavljen ikonografski motiv Marijinega obiskovanja v Reimsu.

Predstavite oblikovne značilnosti tega kiparskega dela (tri temeljne navedbe).

(1 točka)

6. RENESANČNI PORTRET

- A) Ena od novih nalog renesančnih slikarjev je portret. Zapišite ime avtorja portretov na slikah št.4 in 5 iz barvne priloge.

_____ (1 navedba za 1 točko)

- B) Po slikah 4 in 5 iz barvne priloge zapišite vsaj dve značilnosti zgodnjerenesančnega portreta.

_____ (2 navedbi za 1 točko)

- C) Prelomno vlogo v upodabljanju portretov ima Mona Liza Leonarda da Vincija (slika št. 1). Zapišite in razložite vsaj 3 novosti, ki jih je ta vpeljal.

_____ (3 navedbe za 1 točko)

Slika 1

- D) Portret na sliki št. 6 iz barvne priloge natančno postavite v slogovno obdobje. Zapišite tudi vsaj dve značilnosti portretov tega obdobja.

Slogovno obdobje: _____

Značilnosti: _____

(3 navedbe za 1 točko)

- E) Imenitne mojstre portretne umetnosti najdemo tudi med slikarji severne renesanse. Imenujte vrsto portreta, ki je predstavljen s slikama št. 2 in 3 Albrechta Dürerja.

Slika 2

Slika 3

(1 navedba za 1 točko)

- F) Na sliki št. 4 Ambasadorja je Hans Holbein upodobil dva visoka diplomata na angleškem dvoru. Predstavljena sta kot imenitna dostojanstvenika, obdana z vsem razkošjem in slavo. Vendar je slikar spretno opozoril tudi na minljivost posvetne slave, bogastva in človeškega življenja. Kako?

(1 navedba za 1 točko)

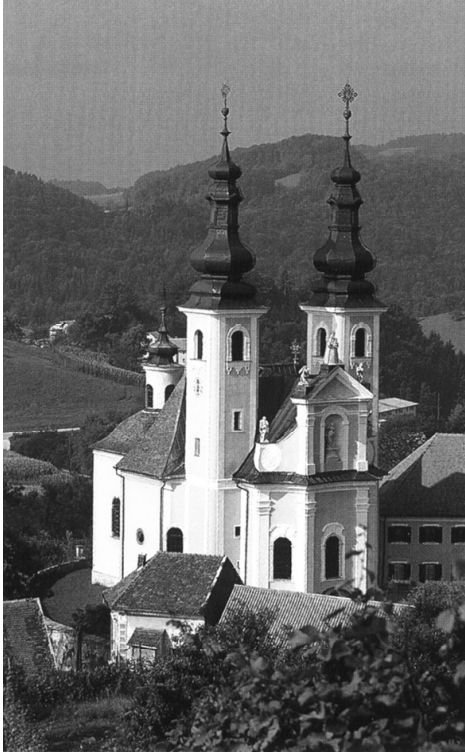

Slika 4

7. PREPOZNATI SLOVENSKI SPOMENIK

- A) Cerkev na slikah št. 1 in 2 je celostna umetnina. V kateri umetnostni slog sodi in v katerem stoletju je potekala njena gradnja in krasitev?

(1 točka)

Slika 1

Slika 2

- B) Postavljena je v sozvočju z razgibano pokrajino. Kje stoji?

(1 točka)

- C) Imenujte freskanta, ki je cerkev v celoti poslikal (slika št. 7 na barvni prilogi).

(1 točka)

- D) Zaradi prikazov bolezni, nesreč in stisk ima vsebina fresk posebno vrednost. Na katero svetopisemsko osebo se nanašajo vsi motivi? (Glej detajl na sliki št. 8 iz barvne priloge.)

Imenujte štiri ikonografske motive, ki so vezani na življenje te osebe.

(Oba odgovora za 1 točko)

- E) Pri slikarski in kiparski opremi so sodelovali tudi drugi pomembni umetniki tistega časa (npr. slike št. 3, 4, 5). Naštej vsaj dva.

(1 točka)

Slika 3

Slika 4

Slika 5

- F) Na sliki 4 in 5 je predstavljen del bogate kiparske opreme. Imenujte značilnosti kiparstva, ki so vezane na ta umetnostni slog (štiri temeljne navedbe):

(1 točka)

8. POZNAVANJE SMERI 20. STOLETJA

- A) Poimenujte umetnostno smer, predstavljeno v barvni prilogi s slikami št. 9 in 10, ter zapišite državo, v kateri se je najmočneje izoblikovala.

(2 navedbi za 1 točko)

- B) V razvoju nove smeri sta odigrali ključno vlogo dve skupini umetnikov, predstavljenih s slikovnim gradivom št. 9 in 10 v barvni prilogi. Navedite ime vsaj ene skupine.

(1 točka)

- C) Oglejte si slikovno gradivo barvne priloge št. 9 in 10, ter izpostavite dve oblikovni značilnosti te umetnostne smeri.

(2 navedbe za 1 točko)

- D) V slovenskem prostoru se ob koncu prve svetovne vojne pojavi generacija slikarjev s podobno slogovno usmeritvijo. Njihova umetnost je odgovor na krizo in kaotičnost časa, vendar se vsak od njih na svoj način odziva nanjo.

Navedite ime in priimek bratov, ki se zavzemata predvsem za duhovno prenovu umetnosti. (Pomagajte si s slikama št. 1 in 2, ter slikami št. 11 in 12 na barvni prilogi.)

Slika 1

Slika 2

(Obe imeni in priimka – 1 točka)

- E) Oglejte si njuno delo, predstavljeno s slikami in št. 1 in 2, ter 11 in 12 na barvni prilogi. Opišite vsebinske značilnosti del.

(1 točka)

- F) Njun sodobnik je Venó Pilon, ki je predstavljen s slikami 13, 14 in 15 na barvni prilogi. Poimenujte enega od portretov ter ga vsebinsko in oblikovno označite.

(1 točka)

Obrnite list.

Obrnite list.

Obrnite list.

PRAZNA STRAN

Obrnite list.

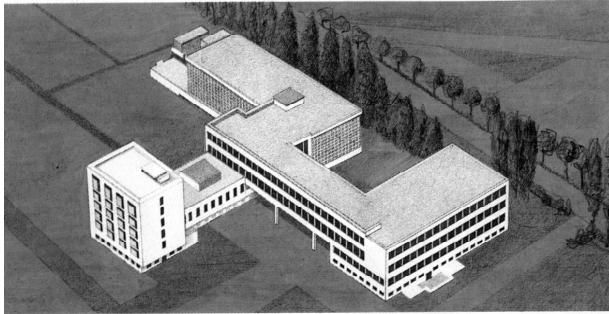
Obrnite list.

Obrnite list.

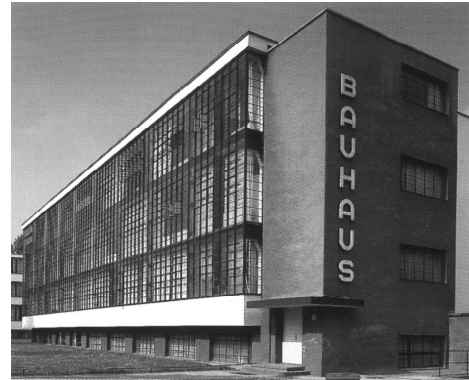
9. POZNAVANJE ARHITEKTURE 20. STOLETJA

- A) Med obema vojnama je v Nemčiji delovala ena najbolj vplivnih umetniških šol, ki je s svojimi idejami močno zaznamovala umetnost 20. stoletja. Zapišite ime šole. (Pomagajte si s slikama stavbe (sl. 1 in 2), v kateri je šola delovala.)

(1 točka)

Slika 1

Slika 2

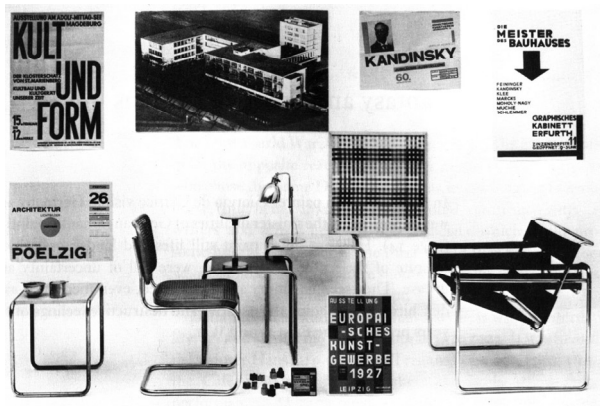
- B) Šola je prinašala mnoge sveže in nove ideje, nove vsebine in nova načela poučevanja (slike 3, 4 in 5). Navedite dve vsebinski novosti delovanja šole.

Slika 3

Slika 4

Slika 5

(Dve navedbi za 1 točko)

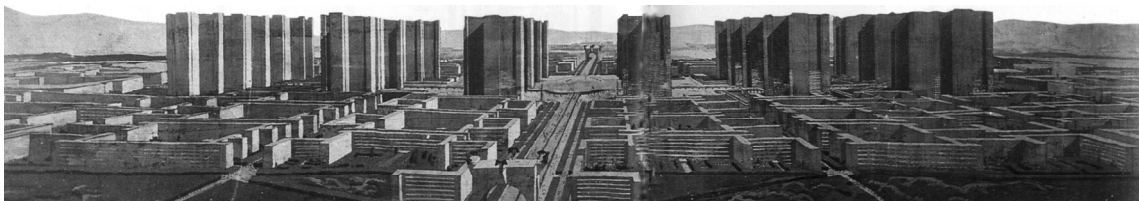
- C) Navedite ime arhitekta, ki je po prvi svetovni vojni razvijal radikalne rešitve v urbanističnem načrtovanju mest in arhitekturnem oblikovanju. Pomagajte si s slikami 6, 7, 8 in 9.

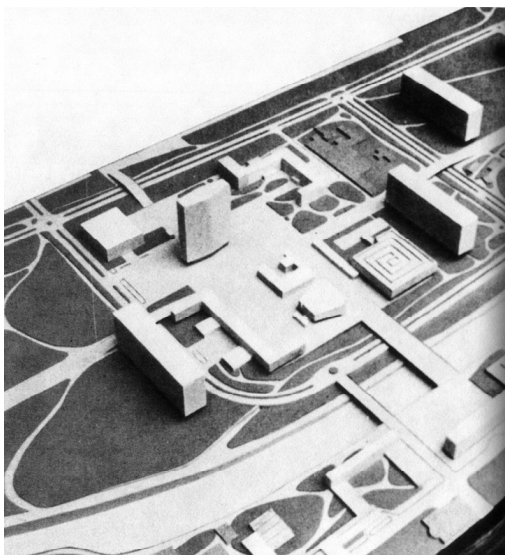
Slika 6

Slika 7

Slika 8

Slika 9

(1 točka)

D) Opišite značilnosti njegovega urbanizma. Pomagajte si s slikama 8 in 9.

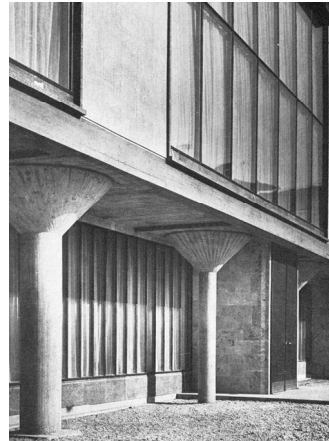
(2 navedbi za 1 točko)

E) Zapišite ime arhitekta, ki se je šolal tudi pri arhitektu del na slikah 6, 7, 8 in 9 ter je najznačilnejši predstavnik slovenske moderne arhitekture. Pomagajte si s slikovnim gradivom na slikah 10 in 11.

(1 točka)

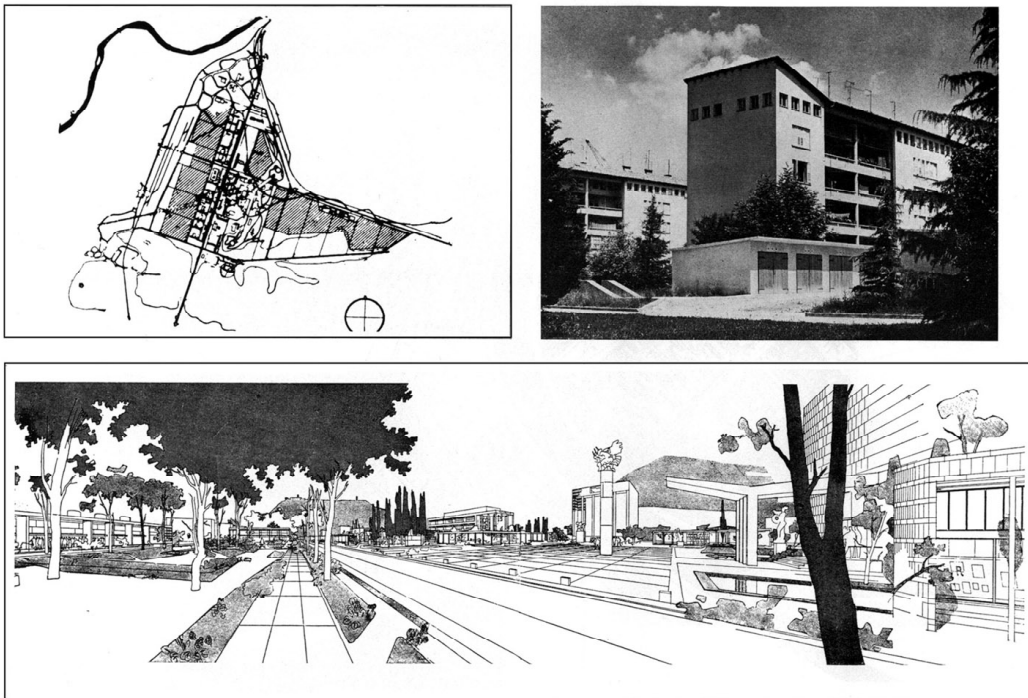

Slika 10

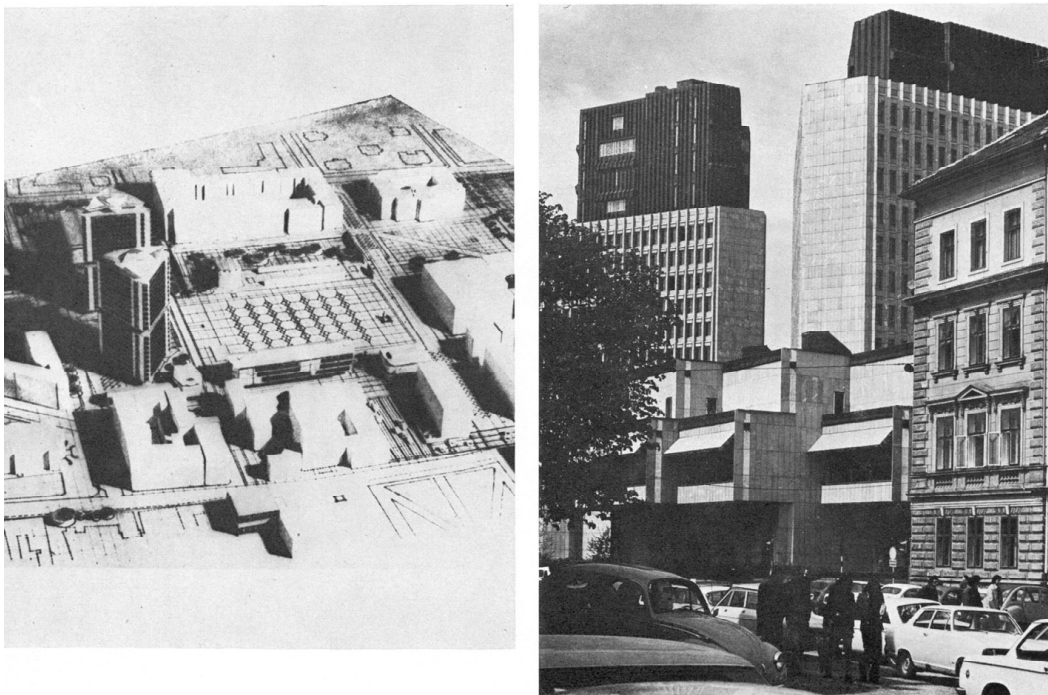

Slika 11

- F) Arhitekt je avtor urbanistične zasnove mesta in trga, ki ju vidite na slikah 12 in 13. Poimenujte obe deli.

Slika 12

Slika 13

(Dve navedbi za 1 točko)

PRAZNA STRAN